

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
_____ Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Корпоративне управління
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Другий (магістерський) рівень вищої освіти _____
галузь знань _____ 07 Управління та адміністрування _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 073 Менеджмент _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____ Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ за вибором _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ Економічний _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету «22» червня 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

Євтушенко Вікторія Анатоліївна кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
Кудінова Марина Михайлівна кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Програму схвалено на засіданні кафедри
маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Протокол від «21» червня 2018 року № 12

Завідувач кафедри маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

_____ (Євтушенко В. А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від «21» червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В. А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Корпоративне управління» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

Другий рівень вищої освіти, магістри

спеціальності (напрямку) – 073 Менеджмент

спеціалізації – Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – надання студентам основ теоретичних знань економіко-правового характеру про систему відносин між зацікавленими особами в системі корпоративного управління з метою підвищення ефективності функціонування господарських товариств як господарюючих суб'єктів та соціально-економічного інституту в ринковій економіці.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни полягають у засвоєнні студентами сукупності сучасних знань з питань теорії управління господарськими товариствами та наданні їм навичок корпоративного управління.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2018-й / 2019-й	2018-й / 2019-й
Семестр	
11-й	11-й
Лекції	
18 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
18 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
50 год.	73 год.
Індивідуальні завдання	
4 год.	7 год.

1.6. Заплановані результати навчання:

знати:

- сутність системи корпоративного управління;
- місце корпоративного управління в загальній системі управління підприємством;

- зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на систему корпоративного управління;
- міжнародні та національні стандарти корпоративного управління;
- характеристику та елементи моделей корпоративного управління;
- законодавчі та нормативні основи регулювання корпоративних відносин в Україні;
- особливості української моделі корпоративного управління;
- структуру управління акціонерним товариством;
- механізм управління державними корпоративними правами;
- інструменти ринку цінних паперів;
- сутність поняття «корпоративна культура», механізм формування етичних цінностей корпорації.

вміти:

- застосовувати придбані теоретичні навички в організаційних, правових та фінансових аспектах діяльності підприємства корпоративного типу, відповідно до діючого законодавства;
- визначати ефективність як досягнення балансу інтересів учасників корпоративних відносин;
- вдосконалити механізм управління акціонерним товариством;
- розробити концепцію корпоративної соціальної відповідальності для компанії.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1 ОСНОВИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Тема 1 Предмет курсу «Корпоративне управління». Моделі корпоративного управління

1. Сутність корпоративного управління
2. Еволюція корпоративних відносин
3. Місце корпоративного управління в системі зального менеджменту
4. Структурні елементи корпоративного управління
5. Загальна характеристика моделей корпоративного управління
6. Інсайдерські та аутсайдерські системи корпоративного управління
7. Англо-американська модель
8. Німецька (західноєвропейська) модель
9. Японська модель
10. Змішана модель

Тема 2. Сутність та правовий статус акціонерного товариства

1. Правовий статус акціонерного товариства.
2. Типи акціонерних товариств.
3. Порядок відчуження акцій акціонерного товариства.
4. Створення акціонерного товариства.
5. Установчі збори акціонерного товариства.
6. Оплата вартості акцій засновниками акціонерного товариства
7. Статут акціонерного товариства.
8. Статутний і власний капітал акціонерного товариства.
9. Резервний капітал.

Тема 3. Права та обов'язки акціонерів. Дивіденди акціонерного товариства.

1. Емісія цінних паперів.
2. Оплата цінних паперів.
3. Права акціонерів - власників простих акцій.
4. Права акціонерів - власників привілейованих акцій.
5. Обов'язки акціонерів.
6. Порядок виплати дивідендів.

РОЗДІЛ 2 СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ

Тема 4. Загальні збори акціонерного товариства.

1. Компетенція загальних зборів.
2. Право на участь у загальних зборах.
3. Повідомлення про проведення загальних зборів.
4. Порядок денний загальних зборів.
5. Пропозиції до порядку денного загальних зборів.
6. Представництво акціонерів.

7. Порядок проведення загальних зборів.
8. Кворум загальних зборів.
9. Порядок прийняття рішень загальними зборами.
10. Спосіб голосування.
11. Лічильна комісія.
12. Позачергові загальні збори.

Тема 5. Наглядова рада акціонерного товариства.

1. Створення наглядової ради акціонерного товариства.
2. Компетенція наглядової ради.
3. Обрання членів наглядової ради.
4. Голова наглядової ради.
5. Засідання наглядової ради.
6. Комітети наглядової ради. Корпоративний секретар.
7. Дострокове припинення повноважень членів наглядової ради.

Тема 6. Виконавчий орган акціонерного товариства.

1. Засади діяльності виконавчого органу акціонерного товариства.
2. Колегіальний виконавчий орган акціонерного товариства.
3. Одноосібний виконавчий орган.
4. Припинення повноважень голови та членів виконавчого органу.

Тема 7. Посадові особи органів акціонерного товариства.

1. Вимоги до посадових осіб органів акціонерного товариства.
2. Відповідальність посадових осіб органів акціонерного товариства.
3. Придбання акцій товариства за наслідками придбання контрольного пакета акцій.
4. Викуп акціонерним товариством розміщених ним цінних паперів.
5. Обмеження щодо викупу акцій акціонерним товариством.
6. Обов'язковий викуп акціонерним товариством акцій на вимогу акціонерів.
7. Порядок реалізації акціонерами права вимоги обов'язкового викупу акціонерним товариством належних їм акцій.
8. Значний право чин.
9. Правочин, щодо вчинення якого є заінтересованість.
10. Ревізійна комісія (ревізор).
11. Перевірка фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства за результатами фінансового року.

Тема 8. Зберігання документів акціонерного товариства. Інформація про товариство.

1. Зберігання документів акціонерного товариства.
2. Надання акціонерним товариством інформації.

Тема 9. Виділ та припинення акціонерного товариства.

1. Припинення акціонерного товариства.
2. Злиття, приєднання, поділ, виділ, перетворення товариства. Договір про злиття (приєднання) акціонерних товариств та план поділу (виділу, перетворення) акціонерного товариства.
3. Злиття акціонерних товариств.
4. Приєднання акціонерного товариства.
5. Поділ акціонерного товариства.
6. Виділ акціонерного товариства.
7. Перетворення акціонерного товариства.
8. Ліквідація акціонерного товариства.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
Розділ 1. ОСНОВИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ												
Тема 1 Предмет курсу «Корпоративне управління». Моделі корпоративного управління	8	2	2			4	8				8	
Тема 2. Сутність та правовий статус акціонерного товариства	10	2	2			6	14	2	2		10	
Тема 3. Права та обов'язки акціонерів. Дивіденди акціонерного товариства.	10	2	2			6	12	2			10	
Разом за розділом 1	28	6	6			16	34	4	2	5	28	
Розділ 2. СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ												
Тема 4. Загальні збори акціонерного товариства.	10	2	2			6	8	2			6	
Тема 5. Наглядова рада акціонерного товариства.	10	2	2			6	8	2			6	
Тема 6. Виконавчий орган акціонерного товариства.	10	2	2			6	10				10	
Тема 7. Посадові особи органів акціонерного товариства.	10	2	2			6	10				10	
Тема 8. Зберігання документів акціонерного товариства. Інформація про товариство.	10	2	2			6	7				7	
Тема 9. Виділ та припинення акціонерного товариства	6	2				4	6				6	
Контрольна робота	6		2			4	7				7	
Разом за розділом 2	62	12	12			38	56	4			52	
Усього годин	90	18	18			54	90	8	2		80	

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет курсу «Корпоративне управління». Моделі корпоративного управління	2	
2	Сутність та правовий статус акціонерного товариства	2	2
3	Права та обов'язки акціонерів. Дивіденди акціонерного товариства.	2	
4	Загальні збори акціонерного товариства.	2	
5	Наглядова рада акціонерного товариства.	2	
6	Виконавчий орган акціонерного товариства.	2	
7	Посадові особи органів акціонерного товариства.	2	
8	Зберігання документів акціонерного товариства. Інформація про товариство.	2	
	Разом	16	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювання навчального матеріалу (самостійне ознайомлення з допоміжною літературою за списком у робочій програмі дисципліни)	50	73
2	Виконання індивідуальних завдань: – контрольні роботи, передбачені навчальним планом	4	7
	Разом	54	80

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни (реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, що виконуються під час аудиторних занять та самостійної роботи, курсові, дипломні роботи тощо) сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

За дисципліною «Корпоративне управління» передбачені наступні індивідуальні завдання:

- контрольні роботи, передбачені навчальним планом (див. НМКД «Контрольні роботи»).

7. Методи контролю

Контроль рівня знань є невід'ємною складовою навчального процесу. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Корпоративне управління» враховує всі види занять, передбачених навчальним планом. Перевірка знань та навичок студентів проводиться за допомогою поточного, проміжного й підсумкового контролю. Під час вивчення дисципліни «Корпоративне управління» застосовуються наступні методи оцінювання знань:

- *поточний контроль* здійснюється на практичних заняттях під час рішення задач, розв'язання практичних завдань та кейсів;
- *проміжний контроль* здійснюється під час усних відповідей студентів.
- *підсумковий контроль* проводиться за допомогою проведення іспиту.

Результати складання екзамену оцінюються за шкалою балів, еквівалентною чотирибальній шкалі («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка, еквівалентна «відмінно», виставляється, якщо студент виявив всебічно системні та глибокі знання, в повному обсязі твердо засвоїв весь програмний матеріал, вичерпно та послідовно дав відповіді на всі питання екзаменаційного білета, тісно пов'язує теорію з практикою, показує знання літератури, вміння самостійно аналізувати та тлумачити економічні норми та поняття і застосовувати їх при вирішенні завдань, правильно аргументує висновки, вміє самостійно узагальнювати матеріал і логічно його викладати, не допускаючи помилок.

Оцінка, еквівалентна «добре», виставляється, якщо студент твердо знає програмний матеріал, має навички аналізу та тлумачення економічних норм та понять, логічно відповідає на поставлені питання, не допускає суттєвих помилок.

Оцінка, еквівалентна «задовільно», виставляється, якщо студент засвоїв основний матеріал, але не знає окремих деталей, допускає неточні відповіді та формулювання понять, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, має прогалини в знаннях.

Оцінка, еквівалентна «незадовільно», виставляється, якщо студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, не володіє навичками застосування економічних норм, які забезпечували б вирішення професійних завдань.

Підсумкова оцінка виводиться за сумою балів, набраних студентом за роботу протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного і проміжного контролю) та за результатами підсумкового контролю (екзамену), що дає змогу оцінити знання студентом усього курсу дисципліни.

8. Схема нарахування балів

для очної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Разом	Іспит	Сума
Розділ 1			Розділ 2						Контрольні роботи, передбачені навчальним планом			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	КР			
5	5	5	5	5	5	5	5		20	60	40	100

Додаткові бали:

- опублікування наукової статті у фаховому виданні – 15 балів;
- підготовка роботи на конкурс студентських наукових робіт – 20 балів.
- участь у заходах кафедри та факультету - 15 балів.

для заочної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Разом	Іспит	Сума
Розділ 1			Розділ 2						Контрольні роботи, передбачені навчальним планом			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	КР			
	5	5	5	5	5	5			30	60	40	100

Додаткові бали:

- опублікування наукової статті у фаховому виданні – 15 балів;
- підготовка роботи на конкурс студентських наукових робіт – 20 балів.
- участь у заходах кафедри та факультету - 15 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бондар-Підгурська, О. В. Ділове адміністрування (корпоративне управління) : навчальний посібник / О. В. Бондар-Підгурська, А. О. Глебова. – Київ : Ліра-К, 2016. – 485 с.
2. Дистанційний курс «Корпоративне управління» / М. М. Кудінова [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.dist.karazin.ua
3. Кудінова М. М. Методичні рекомендації з виконання семінарської та практичних завдань курсу «Корпоративне управління» для студентів спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» / М. М. Кудінова. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 20 с. [Електронний варіант]
4. Кудінова М. М. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Корпоративне управління» для студентів спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» / М. М. Кудінова. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 103 с. [Електронний варіант]
5. Поважний О. С. Корпоративне управління : підручник / О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. О. Харламова. – Київ : Кондор, 2013. – 244 с.
6. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=30908.
7. Пуртов В. Ф. Корпоративне управління. Підручник / В. Ф. Пуртов, В. П. Третяк, М. М. Кудінова – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 364 с.

Допоміжна література

1. Мальська М. П. Корпоративне управління: теорія та практика : підручник / М. П. Мальська, Н. Л. Мандюк, Ю. С. Занько. – Київ : ЦУЛ, 2012. – 359 с.
2. Мостенська Т. Л. Корпоративне управління : підручник для вузів / Т. Л. Мостенська, В. О. Новак, М. Г. Луцький. – 2-ге вид., випр. й доп. – Київ : Каравела, 2011. – 399 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.library.edu-ua.net.
3. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.org/>.
4. Книжкова палата України імені Івана Федорова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrbook.net/>.

5. Бібліотеки в мережі Internet [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html>.
6. Державна науково-технічна бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ntbu.ru/>.
7. Центральна наукова бібліотека ХНУ імені В. Н. Каразіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/index.php>.
8. Харківська державна наукова бібліотека імені Короленко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com/>.
9. Prometheus – масові безкоштовні онлайн-курси [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://prometheus.org.ua/>.
10. Бібліотека Конгресу США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.loc.gov/>.
11. Національна бібліотека Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bnf.fr/ – Bibliothèque Nationale или BNF).
12. Британська бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bl.uk/.